

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेसन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तह वा सो सरहको
खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम र परीक्षा योजना
पाठ्यक्रमको रूपरेखा:- यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।

परीक्षाको चरण	परीक्षाको किसिम	पूर्णाङ्क
प्रथम चरण	लिखित परीक्षा (Written Examination)	२००
द्वितीय चरण	अन्तरवार्ता (Interview)	३०

प्रथम चरण: लिखित परीक्षा योजना (Written Examination Schedule)								
पत्र	विषय	खण्ड	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	प्रश्नसंख्या	परीक्षा प्रणाली	प्रश्नसंख्या×अङ्क	समय
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	(क) प्रशासन र व्यवस्थापन	५०	४०	१०	छोटो उत्तर (Short Answer)	१०प्रश्नx५अङ्क =५०अङ्क	१ घन्टा ३० मिनेट
		(ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	५०		५	लामो उत्तर (Long Answer)	५प्रश्नx१०अङ्क =५०अङ्क	१ घन्टा ३० मिनेट
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		१००	४०	४	विश्लेषणात्मक समिक्षा	४ प्रश्न x१५ अङ्क=६०अङ्क	३ घन्टा
					२	विश्लेषणात्मक र समाधानमुलक उत्तर	२ प्रश्न x२० अङ्क=४०अङ्क	
द्वितीय चरण: अन्तर्वार्ता (Interview)								
विषय					पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली		
अन्तर्वार्ता (Interview)					३०	बोर्ड अन्तर्वार्ता (Board Interview)		

द्रष्टव्य

१. यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिईनेछ।

२. माथि परीक्षा योजनामा उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह, उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथम खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ। तर प्रथमखण्ड (ख) र द्वितीयपत्रको पाठ्यक्रम सम्बन्धित सेवा, समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ।
३. खुला र समावेशी समूहको एउटै प्रश्नपत्रबाट परीक्षा सञ्चालन हुनेछ।
४. लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी वा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ।
५. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लिखित परीक्षामा उल्लिखित सबै सेवा समूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्नेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) को लिखित परीक्षा विषयमा उल्लिखित सबै सेवा समूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन हुनेछ। यसैगरी द्वितीयपत्रको परीक्षा पनि समूह उपसमूह अनुरूप एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन हुनेछ।
६. परीक्षा हलमा मोबाइल फोन, स्मार्ट वाच, हेड फोन वा यस्तै प्रकारका विद्युतीय उपकरण, पुस्तक, नोटबुक, झोला लगायतका बस्तुहरू लैजान पाइने छैन।
७. लिखित परीक्षामा यथासम्भव पाठ्यक्रमका सबै एकाईबाट प्रश्नहरू सोधिनेछ साथै परीक्षा योजनामा उल्लेख भए बमोजिमका प्रश्नहरू पाठ्यक्रमको जुनसुकै एकाईबाट पनि सोध्न सकिनेछ।
८. प्रथमपत्र खण्ड (क) को लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्रका प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन्।
९. समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।
 - A. पहिलो भागमा समस्याको पहिचान।
 - B. दोश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजुदा सरकारी नीति र कार्यक्रम।
 - C. तेश्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव।
 - D. चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने ठोस तरिका।
१०. यस पाठ्यक्रम अनुसारका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगावै संशोधन भई कायम रहेका विषयवस्तुलाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ।
११. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ।
१२. लिखित परीक्षार अन्तर्वार्ताको कुल प्राप्ताङ्कको आधारमा अन्तिम परीक्षाफल प्रकाशित गरिनेछ।
१३. पाठ्यक्रम अध्यावधिक भई लागू हुने मिति: २०८०।११।०२

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको वन सेवा, स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेसन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तह वा सो
सरहको खुला, अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र:- खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क: ५०

१. राज्य र सरकार

- १.१. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
- १.२. सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
- १.३. नेपालको विद्यमान संविधान
- १.४. संघ, प्रदेश र स्थानीय तहबीचको अन्तरसम्बन्ध

२. सार्वजनिक प्रशासन

- २.१. सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
- २.२. कर्मचारी प्रशासनका आधारभुत पक्षहरू
- २.३. आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन

३. व्यवस्थापन

- ३.१. व्यवस्थापनको अवधारणा
- ३.२. कर्मचारीमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्त्व
- ३.३. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली

४. विकासका आयामहरू

- ४.१. विकास प्रशासनको अवधारणा
- ४.२. विकासमा जनसहभागिता
- ४.३. आवधिक योजना
- ४.४. दिगो विकास
- ४.५. गरीबी निवारण
- ४.६. सुशासन
- ४.७. विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
- ४.८. जनसंख्या र बसोबास
- ४.९. अनौपचारिक अर्थतन्त्र

५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार

- ५.१. लोकतन्त्र र समावेशीकरण

५.२. कानुनी राज्य

५.३. मानव अधिकार

५.४. लैङ्गिक सवाल

५.५. आरक्षण र सकारात्मक विभेद

५.६. प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व

६. नेपाली समाज र यसको बनोट

६.१. नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन

६.२. आदिवासी, जनजाति, मधेशी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको वन सेवा, स्वायल एण्ड वाटर कन्जरभेसन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला,
अन्तर तह र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
खण्ड (ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय

1. Acts and Rules/Regulations

- 1.1. Soil and Water Conservation Act, 2039
- 1.2. Soil and Water Conservation Regulations, 2042
- 1.3. Conservation Area Management Rules, 2053
- 1.4. Environment Protection Act, 2076
- 1.5. Environment Protection Regulations, 2077
- 1.6. Forest Act, 2076 and Regulations, 2079
- 1.7. Private Forest Regulations, 2041
- 1.8. Financial Procedures Rules, 2077
- 1.9. Aquatic Animal Protection Act, 2017
- 1.10. Local Governance Operation Act, 2074 – Relevant Sections
- 1.11. Civil Service Act, 2049 and Regulations, 2050
- 1.12. Karnali Province Civil Service Act, 2080 and Regulations, 2080
- 1.13. Nepal Forest Service (Structure, Groups, Class division, Appointment and Promotion) Regulations, 2051
- 1.15 Disaster Reduction and Management Act, 2074
- 1.16. Karnali Province Forest Act, 2078 and Regulations, 2080
- 1.17. Karnali Province Economic Procedure Act, 2074 and Regulations, 2076
- 1.18 Karnali Province Environment Protection Act, 2077 and Regulations, 2077

2. Policies, Strategies and Guidelines

- 2.1. Nepal's Current Development Plan- Forestry and Environment Sector.
- 2.2. Agriculture Development Strategy, 2014
- 2.3. Buffer-zone Management Guidelines, 2056
- 2.4. National Water Plan–Nepal, 2062
- 2.5. Nature for Prosperity Strategic Plan 2020-2025
- 2.6. EIA Guidelines and IEE Manual with review for Forestry Sector
- 2.7. Nepal, National Biodiversity Strategy
- 2.8. Nepal Biodiversity Implementation Plan
- 2.9. Nepal Poverty Reduction Strategy
- 2.10. Wetland Policy, 2069

- 2.11 National Climate Change Policy, 2076
- 2.12 National Agro-forestry Policy, 2076
- 2.13. National Environment Policy, 2076
- 2.14 National Forest Policy, 2075
- 2.15 Climate Change Gender and Social Inclusion Strategy and Action Plan, (2077-2087)
- 2.16. Medicinal Plants and Non-Timber Forest Products (NTFP) Policy, 2061
- 2.17 National Ramsar Strategy and Action Plan, Nepal 2018-2024
- 2.18 Forestry Sector Strategy (2016-2025)
- 2.19 Planning Guidelines for Climate Change Management, 2077
- 2.20 Water Sector Policies and Guidelines of Nepal
- 2.21 Policies and legal instruments related to watershed management in Nepal
- 2.22 National Policy for Disaster Risk Reduction, 2075
- 2.23 Global Environmental Facility (GEF)
- 2.24 Green Climate Fund (GCF)
- 2.25 World Summits on Sustainable Development
- 2.26 President Chure, Terai, Madesh Conservation Development Board strategies for integrated watershed management
- 2.27 REDD strategy 2018
- 2.28 National Adaptation Plan (2021-2050)
- 2.29 CITES Act, 2073 and Regulations, 2076
- 2.30 Ramsar Convention, 1971

प्रदेश लोक सेवा आयोग, कर्णाली प्रदेश
प्रदेश निजामती सेवाको वन सेवा, स्वायत्त एण्ड वाटर कन्जरभेसन समुह, अधिकृतस्तर नवौ तहको खुला, अन्तर तह र
आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीयपत्र: सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

पूर्णाङ्क: १००

1. Soil and Water Conservation

- 1.1. Introduction of Soil and water conservation and study of Physical and biological properties of soil
- 1.2 Factors responsible for soil formation and their development processes, understanding soils of Nepal.
- 1.3 Universal Soil Loss Equation and its use in predicting soil loss in Nepal.
- 1.4 Concept of Geology and Geological process and understanding the Geology of Nepal.
- 1.5 Concept of Engineering Geological hazards like landslides, floods, and erosion.
- 1.6 Sustainable watershed management in Karnali and its implications for Soil erosion processes
- 1.7 Type of soil erosions and their preventive and control measures

2. Hydrology and Watershed Management

- 2.1 Understanding Hydrology and its Process.
- 2.2 Basic concepts of the hydrological cycle and its relationships to watershed management
- 2.3 Integrated Sub-Watershed Management Planning (ISWMP) and participatory approaches to soil and watershed management.
- 2.4 Concept of the hydrograph, methods to prepare hydrograph and its importance in watershed management.
- 2.5 Basin Approach of Integrated Watershed Management and status of Watershed Management of River Basins in Karnali Province
- 2.6 Participatory monitoring and evaluation of watershed management.
- 2.7 The best and good practices for improvements of critical watersheds in Karnali
- 2.8 Appropriate methodology to integrated approach for sustainable water resources management in Karnali Province
- 2.9 Challenges and Strategies in Integrated Watershed Management in Karnali

3. Land use

- 3.1 Define land use and explain different types of land use and their importance in Watershed Management in Nepal.
- 3.2 Erosion susceptibility of different land use and land systems of Nepal.

- 3.3.Slope Agriculture Land Technology (SALT) and its application in sustainable management of watersheds
- 3.4 Different types of agro-forestry practices and their importance to produce forest products and watershed management
- 3.5 Understanding traditional land use systems, land capability classification and their significance in the land use of Nepal.
- 4. Soil Conservation Engineering**
 - 4.1 Different types of soil conservation engineering technology: gully plugging, check dams, spillways, chutes, embankment, spurs, contour trenching, bunding, diversion channel, shelter belt/ green belt and run -off control and bioengineering.
 - 4.2 Run-off, its processes and methods for estimating run-off and using conservation ponds in the watersheds.
 - 4.3 Ways and means to conserve water and minimize erosion in the Siwaliks
 - 4.4 Low-cost bio-engineering techniques and their application for soil conservation and river training program.
 - 4.5 Soil Erosion Measurement Techniques and Field Experiments for soil and water conservation.
- 5. Environment**
 - 5.1 Understanding Brief Environmental Study (BES), Initial Environmental Examination (IEE), Environmental Impact Assessment (EIA) and Strategic Environment Assessment (SEA) and their application in the planning process.
 - 5.2 Point source and non-point source of water pollution and methods to mitigate them.
 - 5.3 Role of vegetation in carbon sequestration
 - 5.4 Interlinks between tourism and environment, mountaineering and trekking, and eco-tourism and its contributions to the livelihoods of people in Karnali Province.
 - 5.5 Highlight the evolution of environmental assessment in development planning.
 - 5.6 Climate change and carbon trading-related issues and challenges in Nepal
 - 5.7 Climate Change Impact on Watershed Conditions and Livelihoods of People in Karnali Province
 - 5.8 In-situ and ex-situ conservation at ecosystem, species and genetic level.
- 6. Planning, Research, Extension and Conservation Education**
 - 6.1 Concept, importance and need for Extension and Conservation Education in Nepal.
 - 6.2 Roles and responsibilities of motivators and extension workers in watershed management.

- 6.3 Research in watershed management in Nepal, particularly concerning the Kulekhani watershed and its implications.
- 6.4 Application and use of GIS, Remote Sensing, aerial photographs, and topographical maps for delineation, measurement and assessment of watershed and natural resources.
- 6.5 Application and use of Object Oriented Project Planning (ZOPP) Technique in participatory project formulation.
- 6.6 Capacity building of local farmers, professionals and institutions in Integrated Watershed Management.
- 6.7 Mitigating measures to address environmental issues.
- 6.8 Appropriate tools/techniques/approaches for improving the Climate Change Adaptation Capacity of Smallholders through adequate integration of scientific information and local knowledge in watershed management planning and implementation in Karnali Province
- 7. Different issues and tools regarding natural resources Conversation**
 - 7.1 Concept, approaches and evolution of protected area management system in Nepal.
 - 7.2 NTFPs, medicinal and aromatic plants (MAPs), Bamboo and Rattans for Income Generating Activities.
 - 7.3 Appropriate and Intermediate Technologies for Rural Development in Nepal.
 - 7.4 Sampling Technologies, Rapid Rural Appraisal and Participatory Rural Appraisal. Tools and techniques applied for socio-economic studies.
 - 7.5 Watershed Management in Karnali Province: Issues, Challenges, and Constraints
 - 7.6 Appropriate measures to stop deforestation and forest degradation in Karnali
 - 7.7 Environment-friendly development approach and watershed management in Nepal
 - 7.8 Payment of Ecosystem Services (PES) in Karnali
 - 7.9 Concepts and approaches to climate-smart agro-forestry development in Karnali province
 - 7.10 Concept and principles of upstream and downstream linkages in watersheds management
 - 7.11 Major International Organizations and their efforts for soil and water conservation in Karnali province